

PROJECTES TELEMÀTICS COOPERATIUS Els projectes d'iEARN-Pangea: Bongoh i 3Estacions

Margarita Guinó

iEARN són les inicials que designen la **International Education and Resources Network** (Xarxa Internacional d'Educació i Recursos). Es tracta d'una organització sense ànim de lucre que, des del 1989, fomenta la realització de **projectes telemàtics cooperatius** entre centres d'ensenyament d'arreu del món. iEARN promou l'ús col·laboratiu de les TIC i ofereix a la comunitat educativa un ampli ventall de projectes i recursos. **iEARN-Pangea** va néixer l'any 1993 a partir d'un reduït nombre d'educadors/es que, des de finals dels anys 80, ja realitzaven projectes telemàtics i que havien participat en la creació de la xarxa internacional iEARN. Actualment, l'organització està implantada en més de 100 països. A l'Estat Espanyol, la delegació de la xarxa **iEARN** s'anomena **iEARN-Pangea**; té la seva seu social a Callús (Bages).

El [curs 2011-2012](#) ofereixen aquests projectes telemàtics propis:

- Educació Infantil
 - 3Estacions
 - La Dora
- Educació Primària
 - Bongoh
 - El color del carnaval
- Educació Secundària
 - Public Art Project
 - Youngcast Project
 - Jungcast Projekt
- Internivells
 - QR Week

En aquesta comunicació ens centrarem en els projectes Bongoh (adreçat als alumnes de 5è i 6è d'Educació Primària) i 3Estacions (dirigit als alumnes d'Educació Infantil) que són els que treballem al col·legi Pompeu Fabra de Salt. El projecte 3Estacions va néixer a partir d'una experiència didàctica desenvolupada per l'equip de mestres d'educació infantil de la nostra escola.

Objectius

Projecte Bongoh (5è i 6è d'Educació Primària)

- Objectius generals:
 - a) Produir textos de diferent tipologia i amb diferents suports, relacionats amb el context social i cultural, amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, adequada a l'edat.
 - b) Comprendre textos audiovisuals i de les tecnologies de la informació per obtenir, interpretar i valorar informacions i opinions diferents.
 - c) Utilitzar adequadament els mitjans de comunicació audiovisual, la biblioteca i les tecnologies de la informació per obtenir, interpretar i valorar informacions i opinions diferents.
 - d) Utilitzar la llengua com a eina per construir coneixement, per comunicar-lo i per compartir-lo amb els altres.
 - e) Participar activament en el treball en grup, adoptant una actitud responsable, solidària, cooperativa i dialogant, argumentar les pròpies opinions i contrastar-les amb les dels altres, respectant els principis bàsics del funcionament democràtic.
 - f) Experimentar i indagar en les possibilitats expressives del so, de la imatge i del moviment i apreciar que l'art és una manera de donar forma a les experiències, a les idees i a les emocions.

- Aportació del projecte a les competències
 - Competència comunicativa lingüística i audiovisual:
 - Expressió escrita
 - Comprensió escrita
 - Interacció en situacions comunicatives
 - Interculturalitat
 - Competència artística i cultural:
 - Expressió i comunicació a través dels llenguatges i mitjans artístics
 - Actitud respectuosa i participativa en manifestacions culturals i artístiques
 - Tractament de la informació i competència digital:
 - Habilitats per a la cerca, tractament i comunicació de la informació i per a transformar-la en coneixement
 - Ús de les tecnologies de la informació i la comunicació com a mitjà d'informació i comunicació i també de producció de coneixement
 - Competència d'aprendre a aprendre:
 - Ús de les habilitats i tècniques d'aprenentatge
 - Actitud positiva envers l'aprenentatge
 - Competència d'autonomia i iniciativa personal:
 - Pràctica de valors personals, socials i democràtics
 - Control emocional
 - Presa de decisions
 - Realització de projectes
 - Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic:
 - Comprensió i interpretació de la vida, el món físic i les seves interaccions
 - Competència social i ciutadana:
 - Habilitats socials i de convivència i coeducació
 - Comprensió de la realitat social actual

Projecte 3 Estacions (Educació Infantil)

- Objectius generals:

(3) Sentir que pertany a grups socials diversos, participant-hi activament i utilitzant els hàbits, actituds, rutines i normes pròpies.

(4) Aprendre amb i a través dels altres, gaudir de la relació i integrar-se en el grup tot establint relacions afectives positives amb actituds d'empatia i col·laboració i intentant resoldre conflictes de manera pacífica.

(5) Observar i experimentar en l'entorn proper amb curiositat i interès, interpretant-lo i fent-se preguntes que impulsin la comprensió del món natural, social, físic i material.

(6) Conèixer experiències, històries i símbols de la cultura pròpia del país i de la d'altres companys i companyes, generant actituds de confiança i respecte per les diferències i valorant les relacions socials i afectives que s'hi estbleixen.

(9) Desenvolupar habilitats de comunicació, expressió, comprensió i representació per mitjà dels llenguatges corporal, verbal, gràfic, musical, audiovisual i plàstic; iniciar el procés d'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura, de les habilitats matemàtiques bàsiques i de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.

(10) Aprendre i gaudir de l'aprenentatge, pensar i crear, qüestionar-se coses, fer-les ben fetes, plantejar i acceptar la crítica i fer créixer el coneixement d'una manera cada vegada més estructurada.

- Aportació del projecte a les capacitats:

EIX “Aprendre a ser i actuar d'una manera cada vegada més autònoma”

(2) Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva d'ell mateix i dels altres.

- Assumir càrrecs i responsabilitats en el projecte.
- Participar de manera activa i responsable, fent aportacions.

(3) Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia.

- Desenvolupar la capacitat d'observació.

EIX “Aprendre a pensar i a comunicar”

(6) Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.

- Saber pensar i explicar les dades i informacions obtingudes durant el desenvolupament de les activitats.
- Comunicar i representar conclusions a través de diferents llenguatges (plàstic, oral, audiovisual, matemàtic, musical).

EIX “Aprendre a descobrir i tenir iniciativa”

(7) Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals.

- Adonar-se de la cura que s'ha de tenir amb l'entorn i els materials que s'utilitzen durant les activitats.
- Respectar el lloc on es desenvolupa l'activitat.
- Iniciar-se en el procediment d'experimentació i manipulació:
- Plantejar-se preguntes.
- Formular i comprovar hipòtesis.
- Experimentar.
- Expressar les conclusions a nivell oral i gràfic.

EIX “Aprendre a conviure i habitar el món”

(8) Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes.

- Tenir una actitud positiva per realitzar un projecte telemàtic col·laboratiu.

(9) Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.

- Desvetllar l'interès per autoavaluar la seva tasca i l'interès i satisfacció pel treball ben fet.
- Valorar els treballs dels altres.
- Participar de manera activa i responsable, respectant els companys i l'entorn, desvetllant la sensibilitat envers el món natural.

Desenvolupament

Els projectes [3Estacions](#) i [Bongoh](#) tenen un portal d'entrada públic on es faciliten les informacions prèvies a l'inici del projecte i les orientacions per anar desenvolupant les diverses activitats. Els alumnes accedeixen a uns espais específics (blogs) per fer les seves aportacions. [Es pot accedir a aquests blogs des dels portals dels projectes].

El projecte **3Estacions** proposa als alumnes participants triar un tema que vagi variant durant el transcurs de les tres estacions del curs escolar: la roba, la fruita, les festes, els colors,... En cadascuna de les estacions, les escoles fan una aportació fent servir les eines TIC que els vagi més bé segons la seva experiència. Cada aportació acaba amb una pregunta que facilita la interacció entre les escoles, utilitzant els comentaris del blog.

En el projecte **Bongoh**, Rodaminah (l'animador) proposa als alumnes que es presentin en una primera activitat a través de l'eina Woices. A continuació, els demana que expliquin com han arribat a la seva illa de l'arxipèlag Bongoh (un conjunt de 6 illes, cadascuna de les quals té la forma d'una de les lletres del nom Bongoh). A la tercera activitat, a través de l'elaboració d'un pòster multimèdia, han de descriure la seva illa. Quan ja ens acostem al final del projecte, els alumnes es coneixen en una trobada presencial que aquest curs ha tingut lloc el 4 de maig a Badalona. En aquesta trobada es fan diverses activitats, entre elles es canta una cançó que han preparat les escoles relativa al contingut del projecte. En l'última de les activitats telemàtiques, els alumnes han de decidir si continuen a Bongoh o tornen a casa.

Avaluació

En finalitzar les activitats dels projectes telemàtics del curs actual, es publica al blog (portal públic del projecte) i també s'envia per correu electrònic a tots els mestres, un qüestionari d'avaluació (elaborat amb Google Docs). En aquest qüestionari es demana als mestres coordinadors del projecte a les seves respectives escoles que valorin diversos aspectes del projecte amb aquesta escala de valoració:

- Molt bé
- Bé
- Acceptable
- S'ha de millorar.

Els aspectes que se'ls demana que valorin són els següents:

- Referent a l'espai (blog) del projecte:
- Referent a les activitats:
- Informació rebuda:
- Coordinació-comunicació:
- Suggeriments per a millorar el projecte.

[Qüestionari d'avaluació del projecte 3Estacions](#)

[Qüestionari d'avaluació del projecte Bongoh](#)

Hem previst que, a partir del proper curs (2012-2013), els alumnes que participen al projecte Bongoh s'autoavaluin a través d'una rúbrica que elaborarem els coordinadors i farem arribar als mestres de cada escola. Amb aquestes rúbriques pretenem que els alumnes:

- participin en la valoració i millora del projecte,
- siguin partícips i protagonistes del seu propi procés d'aprenentatge i avaluació,
- coneguin des d'un bon inici quins aspectes es valoraran al llarg de la seva participació en el projecte.

Conclusions

- La participació en projectes telemàtics afavoreix que els alumnes visquin en entorns d'aprenentatge dissenyats per afavorir l'assoliment d'un gran nombre d'objectius curriculars i **competències**, però al mateix temps prou flexibles per permetre múltiples activitats i respostes lligades a les pròpies **vivències de l'alumne**, al seu grup classe i al projecte educatiu del centre.
- Els projectes telemàtics promouen una metodologia de treball a l'aula que des de petits habituï els alumnes a la **cooperació** i a crear **coneixement compartit**. Promouen que l'alumnat es faci preguntes i trobi la resposta a partir d'un treball de recerca personal i grupal, i que el contrast amb

les opinions dels altres li sigui d'ajuda per respondre les preguntes que s'ha fet. Afavoreixen que esdevingui una persona dialogant i amb **capacitat per pensar i aprendre de manera autònoma**.

- Afavoreixen les competències que possibilitaran els alumnes seguir **aprenent de manera autònoma al llarg de tota la seva vida**.
- En el marc del nou paradigma educatiu, afavoreix el **nou rol del docent** que deixa de ser un transmissor del coneixement per passar a fer un paper de tutor que ajuda i ensenya a cercar la informació, gestionar-la i a ser-ne crític; els mestres adopten un paper de dinamitzador de l'aula, a fi d'acompanyar els alumnes, assessorar-los i motivar-los en la resolució de les propostes de treball plantejades en el desenvolupament de les activitats del projecte telemàtic.

Bibliografia

- García, M.X. (2012). Una valiosa oportunitat para el aprendizaje: entrevista a Montserrat Rodon Canal. *Novedades Educativas*, p. 76.
- iEARN-Pangea (2012). *Projectes d'iEARN-Pangea*. Recuperat 1 de maig de 2012, des de <http://iearn.cat>
- Pérez, A.; Redondo, S. *Projectes telemàtics a l'educació primària: un recurs per transformar l'escola*. Barcelona: Editorial UOC, 2006. Col·lecció Dossiers did@c-TIC's.
- Pérez, A.; Redondo, S. (2009) Proyectos telemáticos. *Bits* (17). Recuperat el 2 de maig de 2012, a http://bits.ciberespinal.net/index.php?option=com_content&task=view&id=38&Itemid=82
- Pinya, C. i altres (2011). Projectes educatius en xarxa. Recuperat 1 de maig e 2012, a http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Home/Departament/Publicacions/Col_leccions/TAC/TAC_4.pdf